

طرح استفساریه ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران

درباره‌ی مصوبه

«طرح استفساریه ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران» را (۶۰) نفر از نمایندگان مجلس تهیه و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی تقدیم کردند. در مقدمه‌ی توجیهی این طرح آمده است: با توجه به ابهام موجود در ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، درخواست استفساریه به عمل آمده است. این طرح که به صورت عادی در مجلس شورای اسلامی مطرح شده بود، مفاد آن در جلسه‌ی علنی مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۰ با اصلاحاتی به تصویب رسید و طی نامه‌ی شماره ۳۷۹/۹۳۸۳۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۶ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد.

شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۹، این مصوبه را مغایر با اصل (۷۳) قانون اساسی تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۹/۱۰۲/۲۲۱۰۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۵ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح استفساریه ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

موضوع استفساریه:

آیا ایثارگران مذکور در ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۸۶/۴/۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی که قبل و حین اجرای قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به صورت شرکتی، قراردادی و پیمانی در دستگاه‌های موضوع ماده (۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران^۲ حسب مورد خدمت نموده و یا نمایند، اعم از افرادی که رابطه کاری

۱. ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۸۶/۴/۳ کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۱- (اصلاحی ۱۳۹۵/۱۲/۱۴) کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای مورد نیاز خود را اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی که وفق ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی خود اخذ می‌نماید به خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک سال و بالای یک سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد اختصاص دهند و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آن‌ها و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند.

تبصره ۱- «...»

۲. ماده (۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۸۶/۴/۳ کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲- دستگاه‌های مشمول این قانون عبارتند از:

الف- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و ملی شده تحت پوشش و یا مدیریت دولتی اعم از اینکه دارای قوانین و مقررات خاص باشند و یا نباشند، قوه قضائیه اعم از کادر قضایی و اداری و سازمان‌ها و مؤسسات وابسته و تابعه آنها، کانون وکلای دادگستری، کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری، قوه مقننه، نهاد ریاست جمهوری، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران (سازمان‌های وابسته و تابعه)، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (نظامی و انتظامی) نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شرکت‌های تحت پوشش وابسته یا تابعه آنها و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و یا قسمتی از بودجه آنها توسط دولت تأمین می‌گردد، بانک‌ها، مؤسسات بیمه‌ای، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، شهرداری‌ها و شرکت‌های تحت پوشش آنان و نیز مؤسسات و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است از قبیل سازمان تأمین اجتماعی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان صنایع ملی ایران، شرکت‌های هواپیمایی، سازمان انرژی اتمی، اعضای هیئت علمی و کادر اداری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و دانشگاه آزاد اسلامی.

ب- سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌ها و مراکز تولیدی و توزیعی و خدماتی که تحت پوشش قانون کاری مقررات تأمین اجتماعی و قوانین خاص هستند.»

یا قراردادی آنها مستقیم بوده یا از طریق شرکت‌های طرف قرارداد با دستگاه، ارائه خدمت نمایند، برای تبدیل وضعیت رسمی و یا استخدام رسمی نیاز به آزمون و استفاده از سهمیه دارند؟

پاسخ:

خیر.

دیدگاه مغایرت

ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، لزوم اختصاص درصدی از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای مورد نیاز دستگاه‌ها اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی و شرکتی به ایثارگران وفق «ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی» را مقرر کرده است. حال قانون‌گذار در مصوبه‌ی حاضر در مقام استفسار این ماده، نیاز به برگزاری آزمون و استفاده از سهمیه استخدامی در جذب یا تبدیل وضعیت مشمولین این ماده را منتفی دانسته است. از طرفی، مطابق نظر تفسیری مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان از اصل (۷۳) قانون اساسی^۱، مقصود از تفسیر، بیان مراد مقنن است و تزییق و توسعه قانون، تفسیر تلقی نمی‌شود. بنابراین با توجه به تصریح ماده (۲۱) بر اینکه به‌کارگیری ایثارگران بایستی وفق «ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی» باشد، تفسیر مجلس شورای اسلامی از این ماده در مصوبه‌ی حاضر مبنی بر عدم لزوم برگزاری آزمون و وجود سهمیه‌ی استخدامی در به‌کارگیری ایثارگران، مصداق توسعه‌ی حکم ماده (۲۱) محسوب می‌شود و مغایر با نظر تفسیری مذکور شورای نگهبان از اصل (۷۳) قانون اساسی است. به عنوان مؤید استدلال فوق می‌توان به رویه‌ی شورای نگهبان در بررسی طرح استفساریه تبصره (۱) بند (ذ) ماده (۸۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^۲ اشاره کرد که حکم مشابه آن مصوبه مبنی بر تبدیل وضعیت مطلق

۱. نظر تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان از اصل (۷۳) قانون اساسی: «۱- مقصود از تفسیر، بیان مراد مقنن است بنابراین تزییق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر، تلقی نمی‌شود.

۲- ...»

۲. طرح استفساریه تبصره (۱) بند (ذ) ماده (۸۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۸/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی: «موضوع استفساریه: آیا منظور

ایثارگران بدون برگزاری آزمون و رعایت دیگر ضوابط استخدامی، با همین اشکال شورا مواجه شده بود.^۱

■ نظر شورای نگهبان

از آنجا که طرح مذکور تفسیر نیست و قانون‌گذاری جدید محسوب می‌شود، مغایر اصل (۷۳) قانون اساسی و نظر تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان از این اصل شناخته شد.

از تبدیل وضعیت استخدامی از شرکتی (پیمانکاری) به رسمی قطعی و قراردادی به رسمی قطعی و قرارداد معین به رسمی قطعی و پیمانی به رسمی قطعی و رسمی به رسمی قطعی مقرر در تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، تبدیل وضعیت استخدامی مشمولان حداکثر پس از سه ماه توسط دستگاه محل خدمت به رسمی قطعی، دائم، ثابت و سایر عناوین مشابه می‌باشد که قبل و بعد از تصویب قانون برنامه ششم خارج از سهمیه استخدامی و بدون آزمون جذب دستگاه‌های مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران شده یا می‌شوند نیز شامل تمامی مشمولان ماده (۲۱) قانون ایثارگران (اعم از خانواده شهدا، همسر و فرزندان شهدا، خواهر و برادر شهید، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان یک‌سال اسارت و بالای یک‌سال اسارت، همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) به بالا و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه و همسر و فرزندان آنان) می‌شود؟

پاسخ: بلی. تبدیل وضعیت استخدامی مقرر در تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، شامل کلیه مشمولان مندرج در ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران می‌شود.»

۱. نظر شماره ۹۸/۱۰۲/۱۵۱۳۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۸ شورای نگهبان: «از آنجاکه طرح مذکور تفسیر نیست و قانون‌گذاری جدید محسوب می‌شود، مغایر اصل (۷۳) قانون اساسی و نظر تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان از این اصل شناخته شد.»